

# **JOGI- ÉS KÖZIGAZGATÁSI ISMERETEK II.**

**(Közigazgatási alapismeretek és a közigazgatási  
hatósági eljárás)**

Jegyzet

**A PÁLYAORIENTÁCIÓS KÉPZÉSHEZ**

Készítette: Papp Orsolya c. r. alezredes

**2016**

# 1. Közigazgatási alapismeretek

Ebben a részben megismerkedünk a közigazgatás alapfogalmaival a közigazgatási szervezeti rendszer felépítésével és működésével ismerkedünk meg.

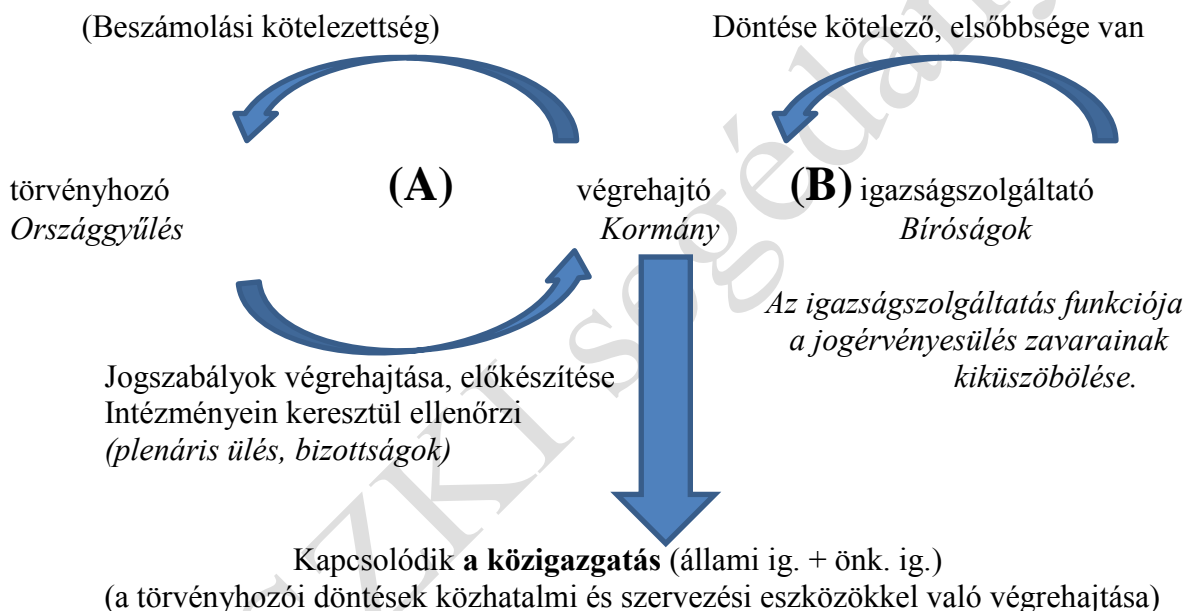
## 1.1 A közigazgatás felépítése és működése, helye az állami tevékenységek rendszerében.

### A közigazgatás helye az állami tevékenységek rendszerében

A **közigazgatás** a klasszikus hármass – törvényhozói, végrehajtó és bírói – hatalommegosztás alapján a **végrehajtó hatalmi ághoz** kapcsolódik.

*Mo. jogrendszere parlamentáris, vagyis a kormány felelős az Országgyűlésnek*

*Kapcsolódási pontok: Közigazgatási döntések bírói, törvényességi felülvizsgálata*



### 1. A törvényhozás és végrehajtás kapcsolata (a fenti ábra (A) része)

A **törvényhozás (Országgyűlés)** és a **végrehajtás (közigazgatás)** kapcsolatrendszerét tekintve megállapítható, hogy közöttük **nincs közvetlen** alá-fölérendeltségi viszony, az Országgyűlés **direkt utasításokat nem adhat** a közigazgatásnak.

*Akkor milyen a viszony az országgyűlés és a kormány között?*

A kormány a **legfőbb végrehajtó hatalmi szerv**, a **közigazgatás legfőbb irányítója**. Ez azt jelenti, hogy az országgyűlés, mint **törvényhozó szerv által hozott döntéseket végrehajtja**, valamint a kormányprogramban tett célkitűzéseit megvalósítja. A Kormány a **végrehajtó hatalom általános szerve**, amelynek feladat- és hatásköre kiterjed mindarra, amit az Alaptörvény vagy jogszabály **kifejezetten nem utal más szerv feladat- és hatáskörébe**. A magyar kormányt a miniszterelnök és a miniszterek alkotják. A kormány élén a miniszterelnök áll.

**Magyarország politikai rendszere parlamentáris, vagyis a kormány az Országgyűlésnek tartozik felelősséggel.** Ez azt jelenti, hogy az Országgyűlésnek joga van ellenőrizni a

kormány munkáját, és amennyiben úgy gondolja, hogy a kormány nem végzi megfelelően a feladatait, a konstruktív bizalmatlansági indítvánnyal megvonhatja a bizalmat tőle.

Ugyanakkor az Országgyűlés és a Kormány között létezik bizonyos függőség, amely egyrésztől abban nyilvánul meg, hogy a Kormány felelősséggel tartozik az Országgyűlésnek (pl. **beszámolási kötelezettség**), másrésztől pedig a Parlament – intézményein keresztül – ellenőrzi a Kormányt (pl. plenáris ülésen, bizottságokban).

**Összefoglalva: A két hatalmi ág viszonyrendszerében** alapvető mozzanat, hogy a közigazgatás szervezetrendszere meghatározó szerepet játszik a törvényhozói döntések végrehajtásában, megszervezésében és ellenőrzésében. Ezen túlmenően a közigazgatásnak, különösen a Kormánynak kiemelkedő szerepe van a parlamenti döntések, elsődlegesen a jogszabályok előkészítésében.

## 2. A bírói hatalom és végrehajtás kapcsolata (az ábra (B) része)

Sajátos kapcsolatrendszer érvényesül a bírói hatalom (igazságszolgáltatás) és a végrehajtó hatalom (közigazgatás) között is. Az **igazságszolgáltatás funkciója a jogérvényesülés zavarainak kiküszöbölése**, amely a **közigazgatással összefüggésben a közigazgatási döntések bírói törvényességi felülvizsgálatának jogintézményén keresztül valósul meg**.

A **másik jelentős kapcsolódási pont** a közigazgatás és az igazságszolgáltatás között abban ragadható meg, hogy **a bíróságok döntései a közigazgatási szervekre is kötelezőek** (pl. hatásköri vitában vagy bírósági felülvizsgálat során hozott döntés). Ez azt jelenti, hogy **a bírósági szervezetrendszer keretében született döntéseknek elsőbbsége van a közigazgatási döntésekhez képest**.

### 1.2 Az igazgatás és a közigazgatás fogalma

Az **igazgatás** az emberi együttműködés során keletkező emberi tevékenység, amely biztosítja a közös cél elérését, az ehhez szükséges személyi, tárgyi feltételeket és a munka összhangját.

#### A közigazgatás fogalmának meghatározása

A **közigazgatás** olyan **szervezetrendszerként** jelenik meg, melynek **alapvető funkciója** a törvényhozó szervek által meghatározott feladatok közhatalommal és egyéb szervezési eszközökkel történő végrehajtása, megvalósítása.

A **közhatalmi eszközök** arra szolgálnak, hogy a társadalmi közérdek kielégítését szolgáló feladatokat a közigazgatás akár **állami kényszer** igénybevetelével is megvalósíthassa, ha az más érdekekkel ütközne.

Ezek alapján a közigazgatás fogalma: **A közigazgatás azon szervezetek összessége, amelyek közhatalmat gyakorolva, az állam vagy az önkormányzat nevében közfeladatokat látnak el és jogszabályokat hajtanak végre.**

A helyi közügyekben az önkormányzati közigazgatás, az országos jelentőségű ügyekben a központi közigazgatás jár el.

Az egyes közigazgatási szervek, szervezetek hatalmát területi szempontból az **illetékességük**, az általuk lefolytatható eljárások típusa szempontjából a **hatáskörük** határozza meg.

A közigazgatási eljárást hivatalból vagy a közigazgatás ügyfeleinek kérelmére a köztisztviselők folytatják le.

### 1.3 A közigazgatás feladata, funkciói

#### A közigazgatás feladatai

A közigazgatási szervnek a közigazgatási tevékenység jogával való felruházása. Ez azt jelenti, hogy meghatározzák a közigazgatási szerv **feladatkörét** és biztosítják számára a feladatok végrehajtásához szükséges állami közhatalmat.

A **feladatkör** alatt a közigazgatási szerv társadalmi rendeltetése értendő. Ide tartozik:

- nemzetgazdaság-szervezési
- kulturális, szociális, és egészségügyi intézmények irányítási
- belső (közrend, közbiztonság, nemzetbiztonság) és külső védelmi
- nemzetközi – külpolitikai és külgazdasági – kapcsolattartási feladatok ellátása.

A közigazgatás **funkciói** minden államban ugyanazok, a feladatok viszont országonként és korszakonként változnak, sőt a helyi adottságok függvényében nagyon eltérőek is lehetnek. A közigazgatási funkció általánosabb jellegű meghatározás, néhány funkcióhoz tengernyi feladat társul! A közigazgatás tevékenységét mérni igen nehéz, az egyetlen mutató az éves szinten iktatott ügyek óriási nagyságrendű száma lehet.

A **végrehajtó** funkció legfontosabb szerepe a politikai szervek által hozott döntések megvalósítása, illetve a konkrét feladatokhoz kapcsolódó tevékenységek végrehajtása, akár állami kényszerrel is. A **közigazgatás funkcióit feladatain** keresztül tölti be, ezek közül kiemelkedik a céltudatos szervezési feladat, amely az igazgatási apparátus motorja. A közigazgatás tehát általánosítva nem más, mint szervezés; az állami feladatok gyakorlati végrehajtásának - törvényi keretek közötti - megszervezése.

### 1.4 A közigazgatás tevékenység fajtái

#### A közigazgatási tevékenység fő típusai:

- **Törvények előkészítése és jogalkotás:** a törvények túlnyomó részét a minisztériumok dolgozzák ki, és a Kormány terjeszti az Országgyűlés elé. A különböző szintű közigazgatási szervek alkotmányos felhatalmazás alapján a feladatkörükben tartozó ügyekben egyrészt magasabb szintű jogszabály (törvény, kormányrendelet) végrehajtására, másrészt önállóan – Kormány-, miniszteri, vagy önkormányzati – rendeletet alkothatnak.
- **Hatósági jogalkalmazás:** részletesen szabályozott eljárás keretében az ügyfelek jogait és kötelességeit érintő döntések meghozatala és azoknak állami eszközökkel történő érvényre juttatása.
- **Irányítás:** az állami vállalatok, intézetek és alsóbb szintű közigazgatási szervek irányában történő sokrétű befolyás gyakorlása.
- **Felügyelet:** jogszabályban meghatározott szervek irányában történő korlátozott befolyás gyakorlása, a jogszabályoknak, illetve a felügyelt szervek saját szervezeti és működési szabályzatának megfelelő működés biztosítás céljából törvényességi, speciális hatósági (pl. kereskedelmi) és szakmai felügyelet formájában.
- **Közvetlen tulajdonosi tevékenység:** magában foglalja az állami vagyon vonatkozásában a vállalkozási, vagyonkezelési, vagyonértékesítési tevékenységet, állami gazdálkodó

szervezet létrehozását, állami beruházások megvalósítását és állami támogatások nyújtását.

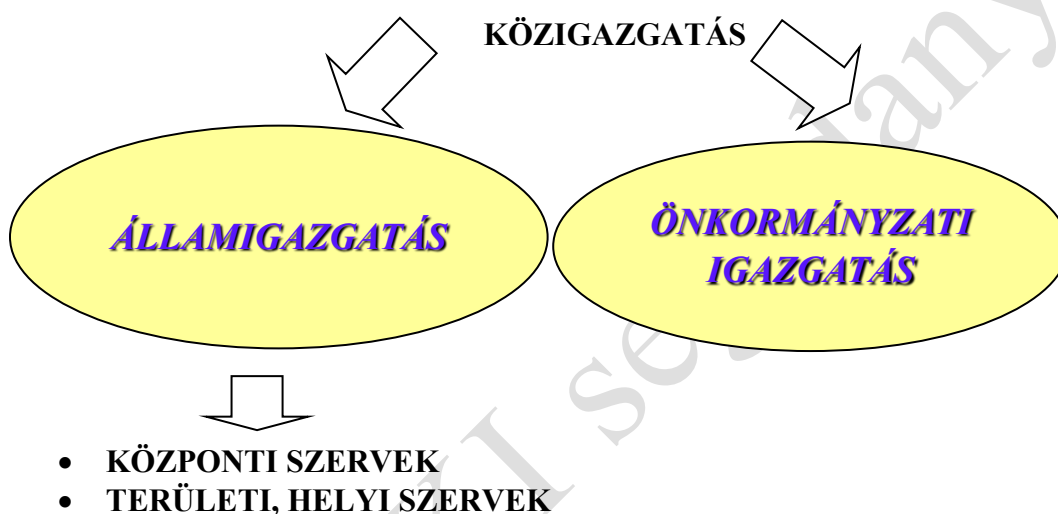
- **Ellenőrzés:** a megvalósult eredménynek a megfelelő mintával való összevetése és abból következtetés levonása.

A **közigazgatás társadalmi rendeltetése** a törvényekben meghatározott állami feladatok megvalósítása, ezáltal a közérdek érvényesítése.

## 1.5 A közigazgatás szervezetrendszere és sajátosságai

### A közigazgatási szervezeti rendszer felépítése

A **közigazgatási szervezeti rendszer** az állami akarat végrehajtására irányuló, egymással irányítási és felügyeleti kapcsolatban álló **önálló közigazgatási szervek** összessége.



A **közigazgatás** – leegyszerűsítve - az **államigazgatás és az önkormányzati igazgatás** összefoglaló elnevezése.

**Szervezeti szempontból** megközelítve az állam integrált szakigazgatási szervezetrendszereként jelenik meg, amelynek alapvető funkciója a törvényhozói döntések **közhatalmi és szervezési eszközökkel** történő végrehajtása.

A közigazgatás **tartalma** jellemző ismérveinek csokorba gyűjtésével határozható meg az alábbiak szerint.

### A közigazgatás sajátosságai:

- A társadalom **legnagyobb szakigazgatási rendszere** mind az igazgatási feladatok nagyságrendjét, mind pedig szervezeti méreteit tekintve.
- Az államra háruló **közszolgáltatások megvalósítására** rendelt szervezet és tevékenység. Egyes, Alaptörvényben rögzített közszolgáltatások – mint pl. az állam külső és belső biztonságával összefüggő igazgatási funkciók –, kizárólag a közigazgatás számára fenntartott feladatok.
- **Nincs önállósult célja**, stratégiai céljait és rendeltetését a politika kívülről determinálja. Mivel a közigazgatás a politikai hatalom céljait, feladatait valósítja meg, ilyen értelemben

bizonyos mértékig a politikának alárendelt. Ugyanakkor a politikával szemben **relatív autonómiával** is rendelkezik, ami egyrészt azt jelenti, hogy a politikai akarat közvetve, a jogszabályokon keresztül nyilvánul meg a közigazgatásban, másrészt viszont a közigazgatás önállóan, felelősen gyakorolja a jogszabályokban meghatározott hatásköreit.

- Felfogható **sajátos tevékenységként** is. Tevékenységfajtái (pl. az irányítás, felügyelet, ellenőrzés, döntés-előkészítés, szervezés, hatósági jogalkalmazás, stb.) különböztetik meg más állami szervektől. Megkülönböztető ismérve a **sajátos működés**, amely egyfelől a kifelé irányuló (szakirányú) tevékenységet, másrészt a szervei (belső) működést jelenti.
- **Sajátos szervezetrendszer**, amely többirányúan differenciált. A differenciálódás megnyilvánul a szerveken belül és a szervek közötti kapcsolatrendszerben. Az államigazgatás szervezetrendszerében jellemzően alá-fölérendeltségi viszonyok uralkodnak. Az önkormányzati igazgatásban még differenciáltabbak a kapcsolatok. A társadalom igazgatását jogszabályi keretek között **közhatalmi jogosítványok** birtokában látja el.  
**Közhatalommal felruházva** jogszabályokat alkot, illetve hatósági jogalkalmazó tevékenységet lát el. Emellett saját szervezetrendszerét is igazgatja, bizonyos közszolgáltatásokat nyújt és gazdálkodik, amelyet **közvetlen igazgatási tevékenységnek** nevezünk.
- **Jogszabályok által szabályozott és kötött tevékenység**. A közigazgatásra közvetlenül vagy közvetve vonatkozó jogszabályok rendszerét a **jogrendszer önálló ága**, a közigazgatási jog alkotja, amely komplex jogterület, meghatározza a közigazgatás feladatait, tevékenységét, szervezetét, működését és hatósági eljárási rendjét.
- Meghatározó ismérve a **professzionális közigazgatási személyi állomány**, amelybe elsősorban a kormánytisztviselők és a köztisztviselők tartoznak, de tágabb értelemben idesorolhatjuk a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjait, továbbá a közigazgatásban tevékenykedő közalkalmazottakat is.

## 1.6. A központi államigazgatási szervek szervezete és működése

A **közigazgatás** az államigazgatást és az önkormányzati igazgatást foglalja magába.

Az **államigazgatási rendszer** további két szintre tagolódik a **központi** államigazgatási szervekre és a **területi, helyi** államigazgatási szervekre.

A központi államigazgatási szervek feladata az országos közügyek ellátása. Illetékességük az egész országra kiterjed. Irányító, szabályozó és végrehajtó típusú feladatokat látnak el. Ezt a **2010. évi XLIII. törvény - a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról** részletesen szabályozza.

**Az államigazgatás központi szervei: a Kormány, a minisztériumok és a nem minisztériumi formában működő Főhatóságok.** A Kormány és a minisztériumok szerepét a következő két fejezetben (1.6 és 1.7 fejezetek) tárgyaljuk majd.

### Nem minisztériumi formában működő központi államigazgatási szervek

- **Kormányhivatalok** a Kormány irányítása alatt működő központi államigazgatási szervek. Felügyeletét a miniszterelnök által kijelölt miniszter látja el. A kormányhivatal, mint főhatóság közhatalmi jogosítvány birtokában olyan meghatározott államigazgatási feladatot lát el, amely nem tartozik közvetlenül egyetlen minisztérium feladatkörébe sem.

[Központi Statisztikai Hivatal (KSH), Országos Atomenergia Hivatal (OAH), Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala (SZTNH), Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV)].

- **Központi hivatalok** kormányrendelettel létrehozott, miniszter irányítása alatt működő központi államigazgatási szervek. Szervezetét a hivatalt irányító miniszter normatív utasításában kiadott szervezeti és működési szabályzata határozza meg. Az ilyen típusú államigazgatási szervek létrehozását egyes hatósági ügycsoportok kiemelkedő nagyságrendje indokolja. [Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal (BÁH), Közigazgatási Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala (KEKKH)].
- **Autonóm államigazgatási szervek** különleges jogállással, sajátos tevékenységi körrel felruházott, a bürokratikus hivatali modelltől eltérő szervek. Sajátosságuk, hogy közhatalmi jogosítványok birtokában államigazgatási feladatokat látnak el, hatósági eljárásuk során a közigazgatási hatósági eljárás jogszabályait alkalmazzák, ugyanakkor nem tartoznak a kormányzati hierarchiába. [Gazdasági Versenyhivatal (GVH), Egyenlő Bánásmód Hatóság (EBH), Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (NAIH)].
- **Önálló szabályozó szervek** az Országgyűlés sarkalatos törvényben a végrehajtó hatalom körébe tartozó egyes feladat- és hatáskörök ellátására és gyakorlására hozhat létre. törvényi szabályozás értelmében ilyen szervnek minősül a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (NMHH).
- **Rendvédelmi szervek:** olyan szervek, amelyet a jogalkotó akként határoz meg, és ezt jogszabályban rögzíti. Ilyen szervek a **rendőrség, a büntetés-végrehajtási szervezet, a hivatásos katasztrófavédelmi szerv, és a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok.**

## 1.7 A Kormány szerepe, szervezete, működése

A Kormány élén a miniszterelnök áll, aki kiemelt jogi helyzetű és hangsúlyos felelősségű vezető, akinek meghatározó szerepe van a Kormány működésében. A Kormány a miniszterelnökből, a miniszterekből és a tárca nélküli miniszterekből álló testület.

A Kormány a **végrehajtó hatalom általános szerve**, amelynek feladat- és hatásköre kiterjed mindarra, amit az Alaptörvény vagy jogszabály kifejezetten **nem utal** más szerv feladat- és hatáskörébe.

A Kormány alkotmányos kötelezettsége az is, hogy **biztosítania kell a törvények végrehajtását**, ezért a Kormány törvényben foglalt felhatalmazás alapján rendeleteket bocsáthat ki, melynek lényege, hogy a törvény által megállapított szabályokat részleteiben is rendezze, vagy pontos utasítást adjon egyes törvényi rendelkezések végrehajtására.

A Kormány a **közigazgatás legfőbb szerve**, törvényben meghatározottak szerint **államigazgatási szerveket hozhat létre**.

**A Kormány tagjai a miniszterelnök és a miniszterek. A minisztert a miniszterelnök javaslatára a köztársasági elnök nevezi ki. A Kormány a miniszterek kinevezésével alakul meg.** Tárca nélküli miniszter a Kormány által meghatározott feladatkör ellátására nevezhető ki.

A kormányt a **miniszterelnök vezeti**, akinek legfőbb feladata, hogy meghatározza a **kormánypolitikájának általános irányát**. A miniszterek pedig egy-egy szakterületet irányításáért felelősek.

## A Kormány szervei

A Kormány munkáját segítő szervek alapvető rendeltetése, hogy az egyes ágazatok közötti koordináció megvalósulásával egyeztetett előterjesztések kerüljenek a Kormány ülése elé. Megkülönböztethetünk **testületi, hivatali és ún. „egyszemélyes”** segédszerveket.

### A kormányzati koordinációt segítő testületi szervek:

- A **kabinetek**, amelyeket a Kormány kiemelt fontosságú társadalompolitikai, gazdaságpolitikai vagy nemzetbiztonsági ügyekben hozhat létre. A Kormány ülései előtt állásfoglalásra jogosultak, ám ügydöntő jogkörrel nem rendelkeznek. Működtetésük célja, hogy a Kormány elé kerülő előterjesztések szakmailag megalapozottak legyenek. A kabinetek tagjai a feladatkörükben érintett miniszterek, továbbá a miniszterelnök által kijelölt más személyek is lehetnek.
- A **kormánybizottságok**, amelyeket a Kormány a hatáskörébe tartozó jelentős, több minisztérium feladatkörét érintő feladatok összehangolt megoldásának irányítására hozhat létre. Tagjai a feladatkörükben érintett miniszterek.
- Egyéb **javaslattevő, véleményező vagy tanácsadói tevékenységet végző testületek**. A testület tagjai tevékenységükért tiszteletdíjban részesülhetnek.

A Kormány **hivatali típusú** segédszerve a Miniszterelnökség (önálló minisztérium), amely a miniszterelnök munkaszerveként segíti a miniszterelnök tevékenységét és közreműködik a kormányzati politika kialakításában.

Feladatkörébe tartozik a Kormány társadalmi-gazdasági stratégiájának kialakításában való közreműködés, a kormányzati tevékenység stratégiai irányításának és összhangjának biztosítása, a döntés-előkészítésben a kormányzati érdekek érvényesítése, valamint a Kormány testületi működésével kapcsolatos feladatok ellátása.

A Kormány munkáját segíti „egyszemélyes” segédszerveként a **kormánybiztosi intézmény**. Kormánybiztost a Kormány határozattal egy minisztérium, illetve kormányhivatal feladatkörébe sem tartozó, vagy kiemelt fontosságú feladat ellátására nevezheti ki meghatározott időre, de legfeljebb 2 évre. Kormánybiztossá miniszter, államtitkár, közigazgatási államtitkár vagy helyettes államtitkár kizárólag eredeti feladatkörével összefüggő, illetve más személy – a Kormány vagy a miniszterelnök feladatkörébe tartozó feladat ellátására – nevezhető ki. A kormánybiztos tevékenységét a miniszterelnök irányítja.

## 1.8 A minisztérium feladata és szervezete

**Alaptörvény 18. cikk (2) bekezdés szerint:** A miniszter a Kormány általános politikájának keretei között önállóan irányítja az államigazgatásnak a feladatkörébe tartozó ágazatait és az alárendelt szerveket, valamint ellátja a Kormány vagy a miniszterelnök által meghatározott feladatokat.

Tehát a **minisztériumok** a közigazgatási szervezet központi szintű szakigazgatási szervei, melyek vezetik a közigazgatás feladatkörébe utalt ágát és irányítják az alárendelt területi szintű szerveket, közreműködnek a Kormány feladatainak végrehajtásában.

A **minisztérium** a miniszter munkaszerveként a Kormány irányítása alatt álló különös hatáskörű központi államigazgatási szerv. Élén egyszemélyi felelős vezetőként a **miniszter** – a Kormány általános politikájának keretei között – **vezeti** a minisztériumot. A miniszter



részletes feladat- és hatáskörét a Kormány jogalkotó hatáskörében kibocsátott rendeletében állapítja meg.

**Magyarország minisztériumainak felsorolását 2014. évi XX. törvény - Magyarország minisztériumainak felsorolásáról tartalmazza**, amely 2014. június 06. – án lépett hatályba.

Magyarország minisztériumai:

- Belügyminisztérium,
- Honvédelmi Minisztérium,
- Igazságügyi Minisztérium,
- Külgazdasági és külügyminisztérium,
- Nemzetgazdasági Minisztérium,
- Emberi Erőforrások Minisztériuma,
- Nemzeti Fejlesztési Minisztérium,
- Földművelésügyi Minisztérium.

Ezek mellett a **Miniszterelnökség** kapott **minisztériumi rangot**, mint a kormányzati koordinációt ellátó tárca. 2015. október 12-én az Országgyűlés megszavazta a **Miniszterelnöki Kabinetiroda**, Magyarország tízedik minisztériumának felállítását.

A minisztérium **szervezetét** a miniszter által normatív utasításban kiadott szervezeti és **működési szabályzat** határozza meg. A minisztérium hierarchikus felépítésű, miniszteri kabinetre, főosztályokra és titkárságokra, a főosztály osztályokra tagozódik.

A minisztériumban kiemelt fontosságú feladat ellátására miniszteri normatív utasítással **miniszteri biztos** nevezhető ki. Miniszteri biztossá államtitkár, közigazgatási államtitkár vagy helyettes államtitkár az eredeti feladatkörével összefüggő, továbbá más személy a miniszter feladatkörébe tartozó feladat ellátására nevezhető ki.

## 1.9 Az államigazgatás területi, helyi szerveinek szervezete és működése

A **közigazgatás** területi és települési szintjén általában osztott, benne alapvetően két közigazgatási szervtípus van jelen: az államigazgatási és az önkormányzati.

Az államigazgatási rendszer **fentről lefelé szervezett**, a Kormánytól, a minisztériumoktól és más központi államigazgatási szervektől a területi és kivételesen a helyi szervek felé.

Az **államigazgatási szervek** felépítése **hierarchikus**, jellemzőjük az **egyszemélyi vezetés** és felelősség, a feladat és hatáskörök gyakorlásában pedig a **dekoncentráció**. A **dekoncentrált** államigazgatási szervek a központi közigazgatás végrehajtó, zömében egyedi hatósági jogalkalmazó funkciót ellátó szervei, melyek az érintett ügyfelekhez nem minden esetben közel, jellemzően területi (regionális, megyei vagy kistérségi), más esetekben városi (települési) szinten működnek.

### Területi, helyi államigazgatási szervek

A Kormány általános hatáskörű területi államigazgatási szervei a **fővárosi és megyei kormányhivatalok**.

A **fővárosi és megyei kormányhivatal** a jogszabályoknak és a Kormány döntéseinek megfelelően összehangolja és elősegíti a kormányzati feladatok **területi végrehajtását**. Részletesen a **2010. évi CXXVI. törvény - a fővárosi és megyei kormányhivatalokról**,

valamint a fővárosi és megyei kormányhivatalok kialakításával és a területi integrációval összefüggő törvénymódosításokról szabályozza.

**A fővárosi és megyei kormányhivatal feladat- és hatáskörét a következők szerint határozhatjuk meg:**

- **összehangolja és elősegíti** a kormányzati feladatok területi végrehajtását;
- államigazgatási **hatósági jogkört** gyakorol (például kisajátítási hatóság);
- ellátja a helyi önkormányzatok **törvényességi felügyeletét**;
- **főszabályként** ellenőrzi a területi illetékességgel államigazgatási jogkörben eljáró, illetve államigazgatási feladatokat ellátó szerveket;
- **további államigazgatási –elsősorban szervezési jellegű –feladatokat lát el**, mint például a katasztrófák elleni védekezés szervezésére vonatkozó feladatok ellátásában való közreműködés, vagy választási eljárással kapcsolatos feladatok;
- **közigazgatási képzési, továbbképzési, vizsgaszervezési és vizsgáztatási feladatokat lát el.**

**Az ágazati feladatokat ellátó területi államigazgatási szervek** az egyes minisztériumok, illetve az országos főhatóságok területi szervei. Jellemzőjük, hogy közigazgatási feladatokat látnak el, területi egységekben működnek, egyszemélyi vezetés alatt állnak, ágazati hatáskörrel rendelkeznek és erőteljesen kapcsolódnak a központi szervhez.

## **1.10 Az államigazgatási szervek feladat- és hatáskörére vonatkozó főbb szabályok**

**A közigazgatási szervezeti rendszer** az állami akarat végrehajtására irányuló, egymással irányítási és felügyeleti kapcsolatban álló **önálló közigazgatási szervek** összessége.

A közigazgatási szervezeti rendszer = államigazgatási szervek + helyi szervek

A **közigazgatási szerv** a közigazgatás szervezeti rendszerének legkisebb **önálló** alkotóeleme. Az önálló közigazgatási szervek minden más állami szervtől elhatárolt hatáskörrel és szervezettel rendelkeznek és gazdaságilag is önállóak, tehát a szerv a rábízott anyagi eszközök felett maga rendelkezik.

**A közigazgatási szervek csoportosítása**

### **1. Hatáskör szerint**

**Hatáskör: döntési jogosultság**, azoknak az ügyfajtáknak az összessége, amelyekben a szerv jogosult illetve köteles eljárni.

- **Általános hatáskörű szervek:** Hatásköre nincs korlátozva, meghatározott szakfeladatokra. Elsősorban testületi szervek (kormány, önkormányzatok).
- **Különös hatáskörű (szakigazgatási) szervek:** Meghatározott szakfeladatok ellátására jönnek létre. Típusai: minisztériumok, tárca nélküli miniszterek. minisztériumnak nem minősülő főhatóságok (kormányhivatalok, központi hivatalok, autonóm államigazgatási szervek, önálló szabályozó szervek, rendvédelmi szervek).

### **2. Illetékesség (területi tagolódás, munkamegosztás) szerint**

**Illetékesség:** az azonos hatáskörű szervek közül az adott ügyben melyik szerv jogosult, illetve köteles eljárni.

- **A központi szervek** illetékességi területe az egész ország területére terjed ki, országos szerveknek is nevezik őket.
- **A területi szervek** illetékességi területe az ország egy meghatározott területére terjed ki, területközi, regionális szervekről beszélhetünk.
  - a) **Régió:** 2-3 megye területét magában foglaló területi egység, Magyarországon 7 régió van.
  - b) **Területközi:** az ilyen szerv illetékességi területe a megyehatárokat is keresztezheti.
- **Helyi szervek:** Megyei jogú városi, városi, fővárosi, főváros kerületi, nagyközségi, községi szinten működnek.

**Kvázi közigazgatási szervek:** olyan nem közigazgatási szervek vagy személyek, amelyeket törvény vagy kormányrendelet államigazgatási ügy intézésére jogosít fel.

**Joghatóság:** Magyar állampolgár, Magyarországon nyilvántartásba vett jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet ügyfél hatósági ügyében – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – Magyarország területén a magyar hatóság jár el.

### A közigazgatási jog

Önálló jogág. Azon jogszabályok összessége, amelyek a közigazgatás szervezetét, a közigazgatási eljárás rendjét és a közigazgatás működése során a végrehajtó tevékenységével összefüggő társadalmi viszonyok tartalmát szabályozza.

**A közigazgatási jogviszony:** a közigazgatási jog által szabályozott társadalmi viszony.

- **Alanyai:** A jogalanyiséggel rendelkező közigazgatási szerv. A jogalanyiséggel rendelkező **ügyfél**, aki lehet magánszemély, jogi személy, vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet.  
A közigazgatási szerv akkor rendelkezik jogalanyiséggel, ha jogszabály által előírt módon jött létre, jogszabály közhatalommal ruházta fel és közigazgatási feladat ellátásával bízta meg, valamint rendelkezik hatáskörrel és illetékességgel.
- **Tárgya:** az a magatartás, amire a jogalanyok jogai és kötelezettségei irányulnak. Lehet meghatározott cselekvés, vagy attól való tartózkodás.
- **Tartalma:** a jogalanyok jogainak és kötelezéseinek összessége. Ezek jogszabály által meghatározottak, csak konkrét jogviszonyban léteznek, és bírói jogvédelemben részesülnek.

### A közigazgatási szerv jogképessége

**A közigazgatási szerv jogképessége** az alábbiak alapján határozható meg:

- A közigazgatási szerv előírt rendben történő **létrehozása**. Ebből a szempontból megkülönböztethetjük az Országgyűlés, illetve a Kormány által létrehozott közigazgatási szerveket. Az Országgyűlés hozza létre a legfontosabb közigazgatási szerveket, így a Kormányt, a minisztériumokat, az egyes nem minisztériumi jogállású központi államigazgatási szerveket, az önkormányzati közigazgatási szerveket és a területi, helyi államigazgatási szerveket.
- A közigazgatási szervnek a közigazgatási tevékenység jogával való felruházása. Ez azt jelenti, hogy meghatározzák a közigazgatási szerv **feladatkörét** és biztosítják számára a feladatok végrehajtásához szükséges állami közhatalmat.

- A közigazgatási szerv jogszabályban meghatározott **hatásköre**, amely különbözik a szerv feladatkörétől. A feladatkör alatt a közigazgatási szerv társadalmi rendeltetése értendő, a hatáskör pedig, a közhatalom gyakorlására jogszabályban biztosított konkrét jogosítványokat jelenti.
- A közigazgatási szerv **illetékessége**. Az azonos hatáskörrel rendelkező szervek közötti munkamegosztás, az adott szerv hatáskörének meghatározott területen való gyakorlása. Az illetékességi területet mindig jogszabály határozza meg.

### 1.11 Az önkormányzatiság lényege

Az **önkormányzat** a társadalmi közösségek olyan szervezeti formáit és intézményeit értjük, amelyek jogszabályokban elismert önállósággal és hatáskörrel rendelkeznek, jogosítványaikat saját választott szerveik közreműködésével érvényesítik.

Az **önkormányzás** fogalma a gyakorlatban azt jelenti, hogy az adott helyi közösség függetlenül működik, és saját ügyeiben önálló döntési jogosultsággal rendelkezik. A helyi önkormányzatok esetében a fent említetteken túl ez abban nyilvánul meg, hogy a kormány csak ellenőrzési jogkört gyakorolhat felettük. Helyi közügyet csak kivételesen és csak törvény utalhat más szervezet feladat és hatáskörébe.

Alaptörvény alapján Magyarország területe fővárosra, megyékre, városokra és községekre tagozódik. A község, a város, a főváros és kerületei, valamint a megye választópolgárainak közösségét megilleti az **önkormányzás joga**.

#### Jogszabályi háttér:

Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény röviden: MötV)

#### Az önkormányzati rendszer

A **helyi önkormányzás joga** az Alaptörvényben rögzített olyan alapjog, amely a települések és a megyék választópolgárainak közösségét illeti meg.

A választópolgárok az önkormányzáshoz való közösségi jogukat **választott képviselők útján (közvetve)** és a helyi népszavazáson való részvételükkel **(közvetlenül) gyakorolják**. A **helyi önkormányzás rendeltetése a helyi közügyek** önálló, demokratikus intézésével a helyi közakarat kifejezése és megvalósítása.

A **helyi közügyek** a helyi önkormányzatokról szóló **sarkalatos törvény** szerint: a lakosság közszolgáltatásokkal való ellátásához, valamint a helyi önkormányzás és a lakossággal való együttműködés szervezeti, személyi és anyagi feltételeinek helyi megteremtéséhez kapcsolódnak.

### 1.12 Az önkormányzatok szervezetének és működésének főbb szabályai

Az önkormányzati rendszer mai formája a rendszerváltáskor alakult ki, működését az önkormányzati törvény szabályozza. Az önkormányzatokat alapjában véve két nagy csoportra oszthatjuk:

- megyei önkormányzatok

- települési önkormányzatok (község, város, főváros és kerületei)

### Települési önkormányzat felépítése

Az önkormányzat az alábbi személyekből és szervezetekből áll:

- **a polgármester** feladata a képviselőtestülettel közösen az adott település irányítása. Meghatározza a hivatal feladatait, előkészíti és végrehajtja a döntéseket. Megszervezi az önkormányzat munkarendjét.
- **az alpolgármester** feladata a polgármester helyettesítése, munkájának segítése. Az alpolgármestert a polgármester javaslatára a képviselő-testület választja titkos szavazással.
- **képviselőtestület** feladatköre szerteágazó. Az önkormányzati ügyek szabályozása (rendeletalkotás), a helyi adófajták és annak mértékének meghatározása, az önkormányzati tulajdon tekintetében a tulajdonost megillető jogok gyakorlása is a képviselőtestület hatáskörébe tartozik.
- **bizottságok**: közreműködnek az önkormányzati feladatok megvalósításában. Különösen jelentős szerepük a döntés előkészítésben, a döntések végrehajtásának szervezésében és ellenőrzésében. Tagjaik nagyrészt a képviselő testület tagjai, de lehetnek tagjai nem képviselők is.
- **jegyző** a polgármesteri hivatal közigazgatási vezetője.

### Az önkormányzat feladatai

A helyi önkormányzat a törvények keretei között, saját felelősségére, önállóan szabályozza és igazgatja a feladat- és hatáskörébe tartozó helyi közügyeket. Az önkormányzat a közügyek intézése során kötelező és önként vállalt feladatokat lát el. A **kötelező feladatok** ellátásáról való gondoskodás minden önkormányzat kötelessége, nagyságától, teherbíró képességétől függetlenül. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy minden önkormányzatnak gondoskodnia kell arról, hogy a lakosok hozzájussanak a törvényben felsorolt szolgáltatásokhoz.

### A kötelezően ellátandó feladatokat az alábbi csoportokba sorolhatjuk:

- a lakosság közszolgáltatásokkal való ellátása (például a helyi közutak fenntartása, a tömegközlekedés megszervezése, a közoktatás, az egészségügyi és szociális ellátások biztosítása stb.)
- a közhatalom gyakorlása (különböző engedélyek kiadása), valamint
- mindezek szervezeti, személyi és anyagi feltételeinek helyi megteremtése, vagyis az önkormányzat a saját költségvetéséből és dolgozói által garantálja a feladatok ellátását.

Az önkormányzatok **szabadon vállalhatnak olyan feladatokat**, amelyek ellátása nem tartozik kizárólagosan más szerv hatáskörébe, ezen tevékenységek azonban nem veszélyeztethetik a kötelezően ellátandó feladatok végrehajtását, illetve finanszírozásuk csak az önkormányzat bevételeiből, valamint az erre a célra biztosított forrásokból lehetséges. Az önkormányzatok szabadon rendelkezhetnek tulajdonukkal, a saját költségvetésüknek megfelelően a vagyonukkal, és akár vállalkozhatnak is.

A települési és a fővárosi önkormányzat a helyi közbiztonságról, vagyonának, más értékének védelméről kényszerítő eszköz alkalmazására törvény alapján jogosult **szervezet**

létrehozásával is gondoskodhat (pl. Önkormányzati rendészet). E szervezet alaptevékenységét az adott önkormányzat területe szerint illetékes rendőr-főkapitánysággal kötött írásbeli együttműködési megállapodás alapján, a Rendőrség szakmai felügyeletével végzi.

### 1.13 A közigazgatás személyzeti rendszere

A közigazgatás meghatározó ismérve a **professzionális közigazgatási személyi állomány**, amelybe elsősorban a kormánytisztviselők és a köztisztviselők tartoznak, de tágabb értelemben idesorolhatjuk a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjait, továbbá a közigazgatásban tevékenykedő közalkalmazottakat is.

A közigazgatási tevékenység munkaszervezete a **hivatal**, amely mint igazgatási szervezet, a bürokrácia elve alapján működik, tevékenysége pedig állami szervező tevékenység.

A **hivatal** sajátossága, hogy élén egyszemélyi felelős vezető áll, ügyintézési és ügyviteli tevékenységet lát el, több személyből álló kollektíva, amelynek tagjai a közigazgatási tevékenységet élethivatásként látják el, a működéséhez szükséges anyagi fedezetet állami vagy önkormányzati költségvetésből biztosítják. E munkaszervezeti forma optimálisan biztosítja az eredményes és gazdaságos munkavégzést.

### 1.14 A közszolgálat jellemzői

A **közszolgálati jogviszony** az állam, illetve a helyi önkormányzat, valamint a nevükben foglalkoztatott köztisztviselő, ügykezelő között a köz szolgálata és munkavégzés céljából létesített különleges jogviszony, amelyben a munkavégzéssel szükségszerűen együtt járó kötelezettségeken és jogosultságokon túlmenően mindkét felet többletkötelezettségek terhelik és jogosultságok illetik meg.

Azokat a szerveket sorolhatjuk a közszolgálati dolgozókat alkalmazók közé, amelyeket a köz (a társadalom, az állam) tart fenn abból a célból, hogy e szervek, ill. alkalmazottaik meghatározott közérdekű feladatokat lássanak el.

#### Közszolgálati dolgozók köre

Kétféle meghatározás lehetséges. Szervezeti oldalról az **közszolgálati dolgozó** az, akinek a jogállását a szabályozó jog annak minősíti, a másik meghatározás szerint a **közszolgálati** alkalmazott olyan **dolgozó**, aki olyan szervnél dolgozik, amely a köz érdekében működik.

A közfoglalkoztatás keretében foglalkoztatottak, bár a megnevezésben szerepel a „köz” szó, **nem tartoznak** a közszolgálati dolgozók körébe.

#### Közszolgálati dolgozók csoportosítása:

- köztisztviselők, kormánytisztviselők;
- a közigazgatási szervek dolgozói – a központi, területi és helyi- önkormányzati szerveknél dolgozók;
- az állami főhatalom szerveinek dolgozói – a Köztársasági Elnöki Hivatal, az Országgyűlés, az Alkotmánybíróság, az Állami Számvevőszék, valamint az Alapvető jogok biztosának hivatala dolgozói;
- a fegyveres erők tagjai (pl. honvédség);

- a rendvédelmi szervek tagjai;
- a bíróságok és ügyészségek dolgozói;
- a bírák, ügyészek és a munkájukat segítő alkalmazottak (titkár, igazságügyi szakértő);
- a közalkalmazottak;
- az állami vagy az önkormányzati költségvetésből gazdálkodó nem közhatalmat gyakorló szervezetek alkalmazottai.

### **Közszolgálati jog**

A közszolgálati viszonyokat szabályozza. A közszolgálati jog a közjogba tartozik, mert ezekben a jogviszonyokban jelen van az állam, és általában jelen van a közhatalom, a kényszerítő erő.

Valamennyi közszolgálati alkalmazott közvetlenül vagy közvetve **a központi költségvetésből nyeri fizetését**, a közszolgálatban dolgozók illetményének nagyságát alapvetően nem a szolgáltatást igénybe vevők fizetőképessége határozza meg, hanem a költségvetés teherbíró képességére figyelemmel folytatott politikai alkumechanizmusok. Az egyes területek közötti átjárhatóságra egyre jobban figyelnek.

2011-ben indult a **Kormány Személyzeti Stratégiája alapján** az érintett közszolgálati jogállási törvények felülvizsgálata és ütemezett módosítása. Ezen dokumentumok a hatékony állami feladat végrehajtás **humán feltételeinek megteremtése érdekében, hosszú távú és kiszámítható életpályák felvázolásával** kívánják stabilizálni a közigazgatás, a rendészet és a honvédelem személyi állományát. Ennek eredményeként született meg 2014-ben az új tudásalapú előmenetelt, teljesítményalapú előmenetelt és a hivatásrendi karok létrehozását magába foglaló **közszolgálati életpálya bevezetéséről** szóló koncepció.

A hivatásos állományú tagok új előmeneteli- és illetményrendszerének bevezetéséhez szükséges törvényjavaslatot 2015. április 14-én fogadta el az Országgyűlés. Az „új Hszt.” a **2015. évi XLII. törvény - a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról** 2015. július 1-jén lépett hatályba.

#### **1.15 Közszolgálati jogviszony**

A **közszolgálati jogviszony** a közigazgatási és közszolgáltatást nyújtó szervekkel létrejövő tartós jellegű, munkavégzésre irányuló jogviszony.

A **közszolgálati tisztviselői jogviszony** az állam, valamint az állam nevében foglalkoztatott kormánytisztviselő között a köz szolgálat és munkavégzés céljából létesített különleges jogviszony, amely alapján a munkavégzéssel szükségszerűen együtt járó kötelezettségeken és jogosultságokon túlmenően mindkét felet többletkötelezettségek terhelik és jogosultságok illetik meg.

#### **Törvényi szabályozás**

„Az erős, de az indokoltnál nem nagyobb, a változásokhoz gyorsan és rugalmasan alkalmazkodni képes – a nemzeti érdekeket előtérbe helyező – állam olyan közszolgálatra alapozható, amely élvezzi a társadalom közmegebecsülését, hatékony és költségtakarékos, demokratikus, pártsemleges, törvényesen működik, tagjai korszerű szakmai ismeretekkel rendelkeznek, Magyarország érdekeit és a közjót pártatlanul és hazaszeretettel szolgálják. Célunk ezért, hogy előmozdítsuk az erős nemzettudatra épülő és értékelvű közszolgálati

tisztviselői hivatás megteremtését, s kiszámítható életpályát nyújtunk, amelynek szabályai segítik a tisztviselőket a hivatalukhoz méltó, kötelességtudatos magatartás tanúsításában. Ennek érdekében Magyarország Alaptörvénye 17. cikk (5) bekezdésében foglaltak alapján az Országgyűlés a következő törvényt alkotja: **2011. évi CXCV. törvény - a közszolgálati tisztviselőkről** (rövidítve: Kttv.).

**A törvényi szabályozás alapvető célja** a politikai váltógazdálkodástól független, a törvényességet feltétlenül tiszteletben tartó, korszerű szakmai ismeretekkel rendelkező, kizárólag a köz érdekét szem előtt tartó stabil közszolgálat működtetése, melyben:

- a jogviszony létrehozásánál az esélyegyenlőség és az alkalmasság szempontjai, a diszkrimináció tilalma, a rászorultak érdekeinek védelme érvényesül,
- pártatlan, befolyásolás-mentes, a jogszabályok és az irányító testületek döntéseinek megfelelő munkavégzés történik,
- az érdemeken alapuló előmeneteli rendszer érvényesül,
- a jogviszony indokolatlan megszüntetése ellen garanciák vannak.

A **Kttv. 6. §. 13. pont** alapján **kormánytisztviselő, köztisztviselő** a közigazgatási szervek feladat- és hatáskörében eljáró vezető és ügyintéző, aki előkészíti a közigazgatási szerv feladat- és hatáskörébe tartozó ügyeket érdemi döntésre, illetve – felhatalmazás esetén – a döntést kiadmányozza, kivéve, ha ezt a tevékenységet rendvédelmi feladatokat ellátó szervnél más jogviszonyban álló személy végzi.

#### **A közszolgálati jogviszony tartalma**

A köztisztviselőt a Kttv.-ben meghatározott feltételek teljesítése esetén **iskolai végzettségének és a közszolgálati jogviszonyban eltöltött idejének** megfelelően kell besorolni. A pályakezdő köztisztviselő gyakornoki besorolást kap.

A **szolgálat alatt** a köztisztviselők számára jogszabály **kötelező vizsgák** letétét, vagy **speciális tudásanyag megszerzését** írja elő, ezek teljesítéséhez szükséges feltételekről (képzésről) a **közigazgatási szerv köteles** gondoskodni.

A **köztisztviselő munkateljesítményét** munkakörének és a közigazgatási szerv kiemelt céljainak figyelembevételével meghatározott teljesítménykövetelmények alapján a munkáltatói jogkör gyakorlója évente mérlegelési jogkörében eljárva **írásban értékeli**. A közigazgatási minőségpolitikáért és személyzetpolitikáért felelős miniszter ajánlást adhat az alkalmazandó módszerre. A **minősítés célja** egyrészt a minőségbiztosítás, másrészt motivációs eszközként szolgál.

#### **1.16 Az ügykezelőkre vonatkozó szabályok és rendelkezések**

A **Kttv. 6. §. 14. pont** alapján **kormányzati, illetve közszolgálati ügykezelő**: az, aki a közigazgatási szervnél közhatalmi, irányítási, ellenőrzési és felügyeleti tevékenység gyakorlásához kapcsolódó ügyviteli feladatot lát el, kivéve, ha ezt a tevékenységet rendvédelmi feladatokat ellátó szervnél vagy a Honvédségnél közalkalmazotti jogviszonyban álló személy végzi. A Kttv. „IX. FEJEZET A KÖZSZOLGÁLATI ÜGYKEZELŐK” c. fejezete tartalmazza a vonatkozó rendelkezéseket.



Közszolgálati jogviszony közszolgálati **ügykezelői** munkakörre **büntetlen előéletű, cselekvőképes**, valamint legalább **középszintű szakképesítéssel** rendelkező magyar állampolgárral létesíthető és tartható fenn.

A közszolgálati ügykezelői munkakörre közszolgálati jogviszony – a jogszabály által meghatározott nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső ügykezelői munkaköröket, valamint az ügykezelői osztályvezető esetét kivéve –

a) a külön törvény szerint a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személlyel, valamint

b) az Európai Szociális Kartáról szóló megállapodásban részt vevő államok állampolgárával is létesíthető, **ha a feladatkör ellátásához szükséges mértékű magyarnyelv-ismerettel** rendelkezik. Az e törvényben meghatározott alkalmazási feltételek alól felmentés nem adható.

A közszolgálati ügykezelő **illetményét** a hivatali szervezet vezetője állapítja meg oly módon, hogy **az legalább elérje a garantált bérminimum** összegét, de ne haladja meg az illetményalap hatszorosát. Az illetmény megállapításakor arányosan **figyelembe kell venni** a közszolgálati ügykezelő **közszolgálati jogviszonyban töltött idejét**. Az illetmény megállapításakor figyelembe veendő egyéb szempontokat a közszolgálati szabályzatban kell rögzíteni.

A közszolgálati ügykezelőnek a közszolgálati jogviszony keletkezésétől számított hat hónapon belül **ügykezelői alapvizsgát** kell tennie. **Ha** a közszolgálati ügykezelő az alapvizsgát az előírt határidőt követő hat hónapon belül **nem teszi le, közszolgálati jogviszonya megszűnik**.

Nem kell ügykezelői alapvizsgát tennie annak, aki közgazdasági szakközépiskola igazgatás ügyviteli szakán szerzett képesítéssel, illetve közigazgatási alap- vagy szakvizsgával rendelkezik.

A közszolgálati ügykezelő tevékenységét legalább **ötévenként értékelni kell**. Az értékelés szempontjait – a minősítési szabályok alapulvételével – a munkáltatói jogkör gyakorlója határozza meg.

### **1.17 Felkészülési kérdések**

1. Melyik hatalmi ághoz kapcsolódik a közigazgatás?
2. Jellemezze a törvényhozás és a közigazgatás kapcsolatát!
3. Jellemezze az igazságszolgáltatás és a közigazgatás kapcsolatát!
4. Ismertesse az igazgatás fogalmát!
5. Ismertesse a közigazgatás egyszerűsített fogalmát és szervezeti szempontból való megközelítését!
6. Sorolja fel a közigazgatás feladatait és jellemezze a közigazgatás funkcióját!
7. Sorolja fel és mutassa be a közigazgatási tevékenység főbb típusait!
8. Fogalmazza meg a közigazgatás társadalmi rendeltetését!
9. Fogalmazza meg a közigazgatás végrehajtó funkcióját!
10. Ismertesse a közigazgatás sajátosságait!
11. Melyik jogszabály szól a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról?
12. Sorolja fel az államigazgatás központi szerveit!
13. Mutassa be a nem minisztériumi formában működő főhatóságokat!
14. Ismertesse a kormány szerepét, szervezetét és működését!
15. Sorolja fel és jellemezze a kormány szerveit!

16. Ismertesse a minisztériumok Alaptörvény szerinti meghatározását!
17. Melyik jogszabály sorolja fel Magyarország minisztériumait?
18. Sorolja fel Magyarország minisztériumait!
19. Nézzen utána a hivatalban lévő minisztereknek! Ki Magyarország Belügyminisztere?
20. Mit tud az államigazgatás területi és helyi szerveiről?
21. Sorolja fel a fővárosi és megyei kormányhivatal feladat- és hatásköreit!
22. Ismertesse a közigazgatási szerv fogalmát!
23. Sorolja fel és jellemezze a közigazgatási szerv jogképességét meghatározó tényezőket!
24. Milyen fajtái vannak a közigazgatási szerveknek hatáskör szerint?
25. Milyen fajtái vannak a közigazgatási szerveknek illetékesség szerint?
26. Mit jelent a joghatóság?
27. Mit jelent a „kvázi” közigazgatási szerv?
28. Mit értünk közigazgatási jog alatt? Ismertesse a közigazgatási jogviszony elemeit!
29. Mit jelent az önkormányzat és az önkormányzás?
30. Kiket illet meg az önkormányzás joga? Hogyan gyakorolhatják ezt?
31. Mit értünk helyi közügyek alatt?
32. Melyik jogszabály szól Magyarország helyi önkormányzatairól?
33. Kikből és mely szervezetekből áll a települési önkormányzat?
34. Milyen kötelező és szabadon vállalható feladatai vannak a települési önkormányzatoknak?
35. Jellemezze a közigazgatás személyzeti rendszerét!
36. Milyen szervezet a hivatal?
37. Mit jelent a közszolgálati jogviszony?
38. Kik tartoznak a közszolgálati dolgozók körébe?
39. Kik nem tartoznak a közszolgálati dolgozók körébe?
40. Mit szabályoz a közszolgálati jog?
41. Mi a célja a Kormány Személyzeti Stratégiájának?
42. Mit tartalmaz a közszolgálati életpálya bevezetéséről szóló koncepció?
43. Mit jelent a közszolgálati jogviszony?
44. Melyik törvény szabályozza a közszolgálati tisztviselők jogállását?
45. Határozza meg a kormánytisztviselő, köztisztviselő fogalmát!
46. Mit tud a közszolgálati jogviszony tartalmáról?
47. Hogyan és milyen időközönként kell értékelni a köztisztviselő munkáját?
48. Kinek a kötelessége gondoskodni a speciális szaktudás megszerzéséhez szükséges feltételek biztosításáról?
49. Határozza meg a közszolgálati ügykezelő fogalmát!
50. Milyen törvényi feltételei vannak a közszolgálati ügykezelő munkakör betöltésének?
51. Betölthető-e a közszolgálati ügykezelői munkakör nem magyar állampolgár munkavállalóval? Melyek az alkalmazás feltételei?
52. Adható-e felmentés közszolgálati ügykezelő munkakör betöltése esetén a törvényi feltételek alól? Válaszát indokolja!
53. Kell-e a közszolgálati ügykezelőnek alapvizsgát tennie? Mikor?
54. Ki mentesülhet a közszolgálati ügykezelői alapvizsga alól?
55. Kell-e értékelni a közszolgálati ügykezelő munkáját? Milyen időközönként?

## 2. A közigazgatási hatósági eljárás

Ebben a fejezetben a közigazgatási hatósági eljárás fontosabb szabályaival ismerkedünk meg.

### 2.1 A Ket. hatályai

A **jogszabály hatálya** megmutatja az alkalmazás kereteit, azaz, hogy milyen életviszonyok tekintetében (tárgyi hatály), kikre nézve (személyi hatály), milyen földrajzi területen (területi hatály) és mely időponttól (időbeli hatály) kell alkalmazni.

A közigazgatás valamennyi szerve feladatai végrehajtása során **közös szabályok** alapján jár el, ennek alapja a **2004.évi CXL. törvény- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól (Ket.)**.

#### A Ket. tárgyi hatálya

A közigazgatási hatóság eljárása során az e törvény hatálya alá tartozó közigazgatási hatósági ügyekben e törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

#### A Ket. személyi hatálya

Kiterjed az eljárásban résztvevő személyekre: ügyfél, képviselő és – esetlegesen - hatósági közvetítő.

Magyarországon a **közigazgatási hatósági eljárás hivatalos nyelve a magyar**. tartozó hatósági eljárás magyar nyelv melletti hivatalos nyelvét.

A nemzetiségi szervezet nevében eljáró személy, valamint az a természetes személy, aki a **nemzetiségek jogairól szóló törvény hatálya alá tartozik**, a közigazgatási hatóságnál használhatja az adott **nemzetiség nyelvét**. A nemzetiség nyelvén benyújtott kérelem tárgyában hozott magyar nyelvű döntést az ügyfél kérésére a kérelemben használt nyelvre le kell fordítani.

### 2.2 A hatósági jogalkalmazás fogalma, a hatósági cselekmények fontosabb típusai

A **hatósági jogalkalmazás** a közcélok elérésének jogi eszköze. A hatósági jogalkalmazás során a jogszabályoknak alapvetően két típusa különböztethető meg, amely alapján közvetlen hatósági jogalkalmazásról vagy jogsértés esetén megvalósuló jogalkalmazásról beszélhetünk. A közigazgatási jogalkalmazói aktus továbbá a jövőre vonatkozóan állapít meg jogkövetkezményeket. Az eljárás hivatalból vagy kérelemre indulhat.

A **hatósági jogalkalmazásnak számos típusa** van, amelyek közül a legfontosabbak az alábbiak:

- **Engedélyezés:** ennek során, a hatóság feljogosítja a kérelmezőt olyan tevékenységre, amely engedély hiányában jogellenes lenne. Az eljárás mindig kérelemre indul, szólhat egyszeri alkalomra, meghatározott időtartamra, visszavonásig terjedő időre, határidőhöz vagy feltételhez nem kötött módon is.

- **Jog, illetve kötelezettség megállapítása:** az előbbi az engedélyezéshez hasonló, ugyanakkor jog megállapítása nemcsak engedélyként történhet (pl. szociális juttatások), az utóbbi rendszerint a hivatalból indult eljárások alapján történik.
- **Hatósági bizonyítvány kiadása:** a hatóság tény, állapot vagy egyéb adat igazolására adja ki az ügyfél kérelmére (pl. születési, házassági, halotti anyakönyvi kivonat, erkölcsi bizonyítvány stb.).
- **Hatósági igazolvány kiadása:** a hatóság jogszabályban meghatározott esetben és adattartalommal az ügyfél adatainak vagy jogainak rendszeres igazolására adja ki (pl. személyazonosító, gépjárművezetői, adó igazolvány stb.).
- **Hatósági nyilvántartások vezetése:** törvényben meghatározott, közhitelű adatok rendszere, amelyeket a hatóságok vezetnek. (pl. az ingatlan-nyilvántartás, népeség-nyilvántartás, gépjármű-nyilvántartás stb.). Az ügyfél a nyilvántartásból hitelesített másolatot vagy kivonatot kérhet, illeték vagy igazgatási szolgáltatási díj ellenében.
- **Hatósági ellenőrzés:** a hatóság hatáskörének keretei között ellenőrzi a jogszabályok betartását, valamint a végrehajtható döntésben foglaltak teljesítését (pl. fogyasztóvédelem, munkaügyi ellenőrzés stb.), rendszerint hivatalból kerül rá sor, célja elsősorban a megelőzés.
- **Hatósági intézkedések:** azoknak a közvetlen veszélyeknek az elhárítását jelenti, amiért a közigazgatás felelős. A hatósági jogkörrel rendelkező szerv közege bocsátja ki, szóbeli cselekvés és a címzett számára azonnal végrehajtandó kötelezettséget jelent. (pl. a rendőri intézkedés a közrend fenntartásában, lakosság kitelepítése árvíz sújtotta területről).

A **hatósági jelleg** a fenti ügyekben nem feltétlenül jelenti egyben a kényszer alkalmazását, ugyanakkor a hatóság döntése mindig kötelező az érintetteknek nézve.

### 2.3 A hatósági ügy és az ügyfél fogalma

**Közigazgatási hatósági ügy** [Ket. 12.§ (2) bekezdés a) pont]): Minden olyan ügy, amelyben a közigazgatási hatóság az ügyfelet érintő jogot vagy köteletséget állapít meg, adatot, tényt vagy jogosultságot igazol, hatósági nyilvántartást vezet, vagy hatósági ellenőrzést végez.

**Ügyfél** [Ket. 15.§.] az a természetes vagy jogi személy, továbbá jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, akinek jogát vagy jogos érdekét az ügy érinti, akit hatósági ellenőrzés alá vontak, illetve akire nézve a hatósági nyilvántartás adatot tartalmaz.

#### Az ügyfél jogai:

- a tisztességes ügyintézéshez való jog,
- a határidőben meghozott döntés joga,
- az anyanyelv használatának joga,
- a nyilatkozattételhez való jog,
- a tájékoztatáshoz való jog,
- az irat betekintési jog,
- jogaik és jogos érdekeik védelme.
- a jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jogaik védelme,
- a személyes adataik védelme,
- a jogorvoslathoz való jog,
- a kártérítéshez való jog.

#### Az ügyfél kötelezései

- a hatósági eljárás során az ügyfél köteles **jóhiszeműen eljárni**,
- az ügyfél magatartása **nem irányulhat a hatóság megtévesztésére**,

- az ügyfél magatartása nem irányulhat a döntéshozatal, illetve a végrehajtás **indokolatlan késleltetésére** (az ügyfél jóhiszeműségét az eljárásban vélelmezik, a rosszhiszeműség bizonyítása a hatóságot terheli).

A **rosszhiszemű ügyfél** eljárási bírsággal sújtható és a többletköltségek megfizetésére kötelezhető. A törvényben meghatározott esetekben a kötelezettség felróható módon történő megszegése esetén – az eljárás akadályozásának következményeként – **eljárási bírság** kiszabásának van helye. Az eljárási bírság egy eljárásban, ugyanazon kötelezettség ismételt megszegése vagy más kötelezettségszegés esetén **ismételten is** kiszabható.

A hatóság az eljárás során az ügyfél jogát és jogos érdekét csak **a közérdek és az ellenérdekű ügyfél** jogának, jogos érdekének védelméhez szükséges mértékben korlátozza.

## 2.4 Az eljáró hatóságok köre

A törvény szerint **közigazgatási hatóság** (a továbbiakban: hatóság) [Ket. 12.§ (3) – (4) bekezdés] a hatósági ügy intézésére hatáskörrel rendelkező

- a) államigazgatási szerv,
- b) helyi önkormányzati képviselő-testület, ideértve a megyei önkormányzat közgyűlését is, valamint átruházott hatáskörben annak szervei,
- c) polgármester, főpolgármester, megyei közgyűlés elnöke (a továbbiakban együtt: polgármester),
- d) főjegyző, jegyző (a továbbiakban együtt: jegyző), a polgármesteri hivatal és a közös önkormányzati hivatal ügyintézője,
- e) törvény vagy kormányrendelet által közigazgatási hatósági jogkör gyakorlására feljogosított egyéb szervezet, köztestület vagy személy. (kvázi közigazgatási szervek)

Ha törvény vagy kormányrendelet egyéb szervezetet, köztestületet vagy személyt jogosít fel közigazgatási hatósági jogkör gyakorlására, meg kell határozni azokat az ügyeket, amelyekben e törvény rendelkezései az irányadók.

## 2.5 A közigazgatási eljárás szakaszai, azok célja és rendeltetése

**A közigazgatási eljárás szakaszai:**

**I. Elsőfokú eljárás:** Az **elsőfokú eljárás** az eljárás – hivatalból indult eljárás esetén értesítés megküldésével - megindításával kezdődik és a hatáskör-illetékesség megállapítását követően a tényállás tisztázásával folytatódik, majd az elsőfokú érdemi határozat meghozatalával és közlésével fejeződik be. Az eljárás megindítását követően az eljáró hatóság azonnal megvizsgálja, hogy van e helye ideiglenes intézkedésnek illetve ideiglenes biztosítási intézkedésnek. Körültekintő lefolytatásával és a megalapozott határozathozatallal elejét lehet venni a jogorvoslati eljárásnak. Az ügyfél itt kerül közvetlen kapcsolatba a közigazgatási szervvel, itt alakul ki véleménye.

Az elsőfokú eljárásban csak egy eszköz van, amit kizárólag itt lehet alkalmazni: a fellebbezés. Ami azt jelenti: a jogorvoslati eszközöket a jogorvoslati eljárásban hozott határozatokkal szemben is igénybe lehet venni! A fellebbezési eljárásra rendszerint a végrehajtás előtt kerül sor, még a jogorvoslati eljárás időben lehet végrehajtás előtt és után is.

**II. Jogorvoslati (másodfokú) eljárás:** A jogorvoslati eljárás az elsőfokú határozat többszöri felülvizsgálatát teszi lehetővé, egyrészt az általános jogorvoslati eszközök (fellebbezés), másrészt a különös jogorvoslati eszközök (pl. bírósági felülvizsgálat, ügyészi intézkedések) igénybevételével. Nem csak az alapeljárásban hozott határozat felülvizsgálata lehetséges.

**III. Végrehajtási eljárás (esetleges):** Csak akkor kerül rá sor, ha a hivatalból indult eljárás esetén a kötelezett önként nem teljesít, vagy a kérelemre indult eljárásban a jogosult kéri a megindítását. Meg kell különböztetni a határozat a végrehajtástól- a határozattal biztosított jogok gyakorlásától. Ha a határozat jogot biztosít, formailag kizárt a dolog. A gyakorlatban - ha nincs jogorvoslat - 2 szakasz is lehet.

## 2.6 Az elsőfokú eljárás szabályai

**Az eljárás megindítása** [Ket. 29.§.]

A hatósági eljárás az **ügyfél kérelmére** vagy **hivatalból** indul meg. **A hatóság köteles** a hatáskörébe tartozó ügyben illetékességi területén hivatalból megindítani az eljárást, ha

- a) ezt jogszabály előírja,
- b) erre felügyeleti szerve utasította, a bíróság kötelezte,
- c) életveszéllyel vagy súlyos kárral fenyegető helyzetről szerez tudomást.

A közigazgatási szervhez államigazgatási ügyben **kérelmet** szóban vagy írásban lehet benyújtani. Jogszabály előírhatja, hogy **az ügyfél a kérelmét az erre a célra rendszeresített nyomtatványon** nyújtsa be, továbbá jogszabály lehetővé teheti a kérelem elektronikus dokumentumban történő benyújtását, erre a célra elektronikus forma rendszeresíthető. Életveszéllyel vagy súlyos kárral fenyegető helyzet során az **azonnali intézkedést igénylő ügyben a kérelmet telefonon is elő lehet terjeszteni.**

A kérelemhez csatolni kell a jogszabályban előírt mellékletet. Mellékletként az ügyféltől nem lehet olyan adat igazolását kérni, amelyet a közigazgatási szerv jogszabállyal rendszeresített nyilvántartásának tartalmaznia kell. A kérelmet **tartalma szerint kell** elbírálni. A kérelem elintézését nem lehet megtagadni azért, mert elnevezése nem egyezik a tartalmával.

A **magánszemély az elsőfokú eljárás megindítására irányuló kérelmét** az eljárásra hatáskörrel rendelkező illetékes közigazgatási szervén kívül a lakóhelye vagy munkahelye szerint illetékes jegyzőnél is előterjesztheti.

**Az ügyintézési határidő** [Ket. 33.§.]

Az ügyintézési határidő a **kérelemnek az eljárásra hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatósághoz történő megérkezését követő napon, hivatalbóli eljárás esetén az első eljárási cselekmény elvégzésének napján** kezdődik. A határozatot, az eljárást megszüntető végzést, valamint a másodfokú döntést hozó hatóságnak az első fokú döntést megsemmisítő és új eljárásra utasító végzését **ettől az időponttól számított huszonegy napon belül kell meghozni** és gondoskodni a döntés közléséről.

Ennél **rövidebb** határidőt bármely jogszabály, **hosszabbat** pedig törvény vagy kormányrendelet állapíthat meg. Ha e törvény valamely **eljárási cselekmény teljesítésének** vagy **végzés meghozatalának határidejéről nem rendelkezik**, a hatóság haladéktalanul, de legkésőbb nyolc napon belül gondoskodik arról, hogy az eljárási cselekményt teljesítse, vagy a végzést meghozza.

A (2) bekezdés szerint **kiskorú ügyfél érdekeinek veszélyeztetettsége** esetében, továbbá **ha életveszéllyel vagy súlyos kárral fenyegető helyzet elhárítása indokolja**, vagy **ha a hatóság ideiglenes biztosítási intézkedést rendelt el**, vagy **ha a közbiztonság érdekében egyébként szükséges, az ügyet soron kívül kell elintézni.**

**Az eljáró hatóság vezetője** - ha azt jogszabály nem zárja ki - **az ügyintézési határidőt** annak letelte előtt kivételesen indokolt esetben egy alkalommal, legfeljebb **huszonegy, a (2) bekezdésben meghatározott esetekben legfeljebb tizenöt nappal** meghosszabbíthatja.

A **szakhatóság eljárására** irányadó ügyintézési határidő **tizenöt nap**. Kivételesen indokolt esetben - amennyiben azt jogszabály nem zárja ki - a szakhatóság vezetője a szakhatósági eljárásra irányadó határidőt annak letelte előtt egy alkalommal legfeljebb **tizenöt nappal** meghosszabbíthatja, és erről az ügyfelet és a megkereső hatóságot értesíti.

**Idézés** [Ket. 46.-48.§.]

Azt, akinek személyes meghallgatása az eljárás során szükséges, a közigazgatási szerv arra kötelezheti, hogy előtte vagy a megjelölt helyen jelenjen meg; erre a közigazgatási szerv határnapot vagy határidőt jelöl meg. Az idézést - ha az ügy körülményeiből más nem következik - úgy kell közölni, hogy azt az idézett a megjelenésének megkönnyítése érdekében **a meghallgatást megelőzően legalább nyolc nappal** megkapja.

Az idézett személy **köteles** az idézésnek eleget tenni. Ha az idézett személy az idézésnek nem tesz eleget, vagy meghallgatása előtt az eljárás helyéről engedély nélkül eltávozik, és távolmaradását előzetesen alapos okkal nem menti ki vagy nyolc napon belül megfelelően nem igazolja, továbbá ha az idézésre meghallgatásra nem alkalmas állapotban jelenik meg, és ezt a körülményt nem menti ki, **eljárási bírsággal** sújtható.

Ha az idézett személy **ismételt idézésre sem jelenik meg**, és távolmaradását nem menti ki, a **rendőrség útján elővezetethető**. Az elővezetés foganatosításához - ha jogszabály másként nem rendelkezik - az ügyésznek a hatóság vezetője által kért jóváhagyása szükséges. Az elővezetés elrendelése ellen nincs helye önálló jogorvoslatnak.

**Ha** a hatóságnak tudomása van arról, hogy **az elővezetni kívánt személy** a Magyar Honvédség, a rendvédelmi szervek vagy a Nemzeti Adó- és Vámhivatal **hivatalos állományú tagja**, az elővezetés céljából az állományilletékes **parancsnokot kell megkeresni.**

**Értesítés** [Ket. 49.§.]

Ha a hatóság **nem tartja szükségesnek az ügyfél idézését**, **köteles** az ügyfelet a tanú és a szakértő meghallgatásáról, a szemléről és a tárgyalásról **értesíteni azzal a tájékoztatással, hogy a meghallgatáson részt vehet, de megjelenése nem kötelező.** Az értesítést - ha az ügy körülményeiből más nem következik - úgy kell közölni, hogy azt az **ügyfél legalább öt nappal korábban** megkapja.

**A tényállás tisztázása** [Ket. 50.§.]

A hatóság köteles a döntéshozatalhoz szükséges **tényállást tisztázni.** Ha ehhez nem elegendők a rendelkezésre álló adatok, **bizonyítási eljárást** folytat le.

A közigazgatási szerv által **hivatalosan ismert és a köztudomású tényeket** nem kell bizonyítani.

A hatósági eljárásban olyan **bizonyíték** használható fel, amely alkalmas a tényállás tisztázásának megkönnyítésére.

### **Bizonyítási eszközök különösen:**

- az **ügyfél nyilatkozata** - Az ügyfélnek joga van ahhoz, hogy az eljárás során nyilatkozatot tegyen, vagy a nyilatkozattételt megtagadja [Ket. 51.§.].
- az **irat** - hatóság a tényállás megállapítása céljából felhívhatja az ügyfelet okirat vagy más irat bemutatására, vagy ezek beszerzése érdekében más szervet is megkereshet [Ket. 52.§.].
- a **tanú** (tanúvallomás) - Az ügyre vonatkozó tény tanúval is bizonyítható [Ket. 53.-55.§.].
- a **szemle** (a szemléről készült jegyzőkönyv) - ha a tényállás tisztázására ingó, ingatlan (szemletárgy) vagy személy megtekintése vagy megfigyelése szükséges, a hatóság szemlét rendelhet el [Ket. 56.-57/A.§.].
- a **szakértői vélemény** [Ket. 58.-59.§.]. Szakértőt kell meghallgatni vagy szakértői véleményt kell kérni, ha az eljáró hatóság nem rendelkezik megfelelő szakértelemmel, és az ügyben jelentős tény vagy egyéb körülmény megállapításához különleges szakértelem szükséges, vagy jogszabály írja elő a szakértő igénybevételét.
- **tolmács** [Ket. 60.§.]. Ha az ügyfél vagy az eljárás egyéb résztvevője által használt idegen nyelvet az ügyintéző nem beszéli, tolmácsot kell alkalmazni. Ha az ügyintéző beszéli az idegen nyelvet, a többi ügyfél és az eljárás egyéb résztvevője érdekében tolmácsot kell alkalmazni, kivéve, ha ők is beszélnek az adott idegen nyelvet. Ennek tényét a jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell.  
Ha az ügyfél vagy az eljárás egyéb résztvevője hallássérült, kérésére jelnyelvi tolmács közreműködésével kell meghallgatni, vagy a meghallgatás helyett - a jelen lévő hallássérült - írásban is nyilatkozatot tehet.

A hatóság **szabadon** választja meg az alkalmazandó bizonyítási eszközt. **Törvény** előírhatja, hogy a hatóság a határozatát **kizárólag valamely bizonyítási eszközre** alapozza, továbbá jogszabály **meghatározott ügyekben** kötelezővé teheti valamely **bizonyítási eszköz alkalmazását**, illetve előírhatja valamely szerv véleményének a kikérését.

A közigazgatási szerv **a bizonyítékokat egyenként és összességükben értékeli**, és az ezen alapuló meggyőződése szerint **állapítja meg** a tényállást.

### **Igazolási kérelem [Ket. 66.§.]**

Aki az eljárás során valamely határnapot, határidőt **önhibáján kívül elmulasztott**, igazolási kérelmet terjeszthet elő. Az **igazolási kérelmet** a mulasztásról való tudomásszerzést vagy **az akadály megszűnését követő nyolc napon belül**, de legkésőbb az elmulasztott határnaptól vagy az elmulasztott határidő utolsó napjától számított **hat hónapon belül** lehet előterjeszteni. A határidő elmulasztása esetén **az igazolási kérelemmel egyidejűleg pótolni kell az elmulasztott cselekményt is**, amennyiben ennek feltételei fennállnak.

### **Az elsőfokú eljárás befejezése**

A **döntés** a közigazgatási hatósági eljárás központi eleme, hiszen az eljárások zöme döntés meghozatalára irányul. A döntés a törvény értelmezésében **gyűjtőfogalom**, amely átfogja az érdemi és az eljárási döntéseket.

### **A hatósági döntések fajtái [Ket. 71.-73.§.]**

A hatóság az ügy érdemében **határozatot** hoz, az eljárás során felmerült minden más kérdésben pedig **végzést** bocsát ki.

A **határozatot** közölni kell az ügyféllel és azzal, akire nézve az jogot vagy kötelezettséget állapít meg, az ügyben eljáró szakhatósággal és a jogszabályban meghatározott más hatósággal vagy állami szervvel. A **végzést** azzal kell közölni, akire nézve az rendelkezést



tartalmaz, valamint azzal, akinek az jogát vagy jogos érdekét érinti, továbbá jogszabályban meghatározott személlyel vagy szervvel.

A **hatóság a döntését** a Ket. 28/A. § (1) bekezdésében meghatározott **módon** (a kapcsolattartás formái) **közölheti**.

A **döntés közlésének napja az a nap**, amelyen azt írásban vagy szóban közölték, vagy törvényben meghatározott módon átadták. A **hirdetmény útján** közölt döntést a hirdetmény **kifüggesztését követő tizenötödik napon kell** közölni tekinteni.

## 2.7 A fellebbezésre vonatkozó főbb szabályok

A jogorvoslati jog az érdemi határozatok tekintetében a más szervhez vagy magasabb fórumhoz fordulás lehetősége. A **jogorvoslati jog** az érdekeltnek az az alanyi joga, hogy az őt érintő határozat megtámadására irányuló cselekményével (kérelem) a határozat megváltoztatását vagy hatályon kívül helyezését, illetve az ahhoz fűződő joghatások megszűnését érje el.

A jogorvoslati eljárás **indulhat**: az ügyfél, a szakértő, valamint az erre jogosult más szerv indítványára. A jogorvoslat **tárgya** a konkrét közigazgatási aktus illetve a közigazgatási szerv törvénysértő hallgatása. A jogorvoslat **alapja** a valós vagy vélt alanyi jog, illetve a jogos érdek sérelme. A jogorvoslat **célja** a jog – vagy/és – érdeksérelem orvoslása. A jogorvoslat **eredménye** az elbíráló szerv döntése.

A **hatóság határozata** ellen **önálló jogorvoslatnak** van helye. A **hatóság végzése** ellen önálló jogorvoslatnak **akkor van helye**, ha azt törvény lehetővé teszi.

A **jogorvoslati eljárás** [Ket. VII. fejezet] az elsőfokú eljárást követi. A közigazgatási döntésekkel összefüggő jogorvoslatok három jól elkülöníthető csoportba sorolhatók:

- I. a kérelem alapján induló jogorvoslati eljárásokra,
- II. a hivatalból lefolytatható döntés-felülvizsgálati eljárásokra,
- III. a kérelemre és hivatalból egyaránt lefolytatható döntés-felülvizsgálati eljárásokra.

### A fellebbezési eljárás

A **fellebbezés** általános jogorvoslat, amely az elsőfokú határozat ellen az ügyfél részére rendelkezésre álló jogorvoslati eszköz. A jogorvoslati eljárások I. csoportjába tartozik.

A **fellebbezési jog** megilleti azt is, akire a határozat rendelkezést tartalmaz.

Az érintett **bármely okból fellebbezhet** a sérelmes döntés ellen, a fellebbezési jog **nincs meghatározott jogcímhez kötve**.

A végzés főszabályként a határozat elleni fellebbezésben támadható meg (ez alól kivétel pl. az eljárást felfüggesztő, megszüntető, érdemi vizsgálat nélkül elutasító végzés).

A **fellebbezést** általában a döntés közlésétől számított **tizenöt napon belül lehet előterjeszteni** ettől eltérő határidőt törvény vagy kormányrendelet határozhat meg. A fellebbezésnek **a határozat végrehajtására halasztó hatálya van**, kivéve, ha azt a hatóság azonnal végrehajthatóvá nyilvánította.

A fellebbezést **annál a hatóságnál kell előterjeszteni**, amely a megtámadott döntést hozta. Az elsőfokú döntést hozó hatóság megküldi a fellebbezést a szakhatóságnak. Ha a fellebbezés nem érinti a szakhatóság állásfoglalását, az elsőfokú döntést hozó hatóság mellőzi a fellebbezés szakhatóságnak való megküldését.

Az első fokú döntést hozó hatóság **a fellebbezést a fellebbezési határidő leteltétől számított nyolc - szakhatóság közreműködése esetén tizenöt - napon belül terjeszti fel a fellebbezés elbírálására jogosult hatósághoz**, kivéve, ha a hatóság a megtámadott döntést a fellebbezésben foglaltaknak megfelelően kijavítja, kiegészíti, módosítja, visszavonja vagy a fellebbezést érdemi vizsgálat nélkül elutasítja, valamint ha a fellebbezést a felterjesztést megelőzően visszavonták.

A fellebbezést az első fokú döntést hozó hatóság **az ügy összes iratával együtt terjeszti fel** és a fellebbezésről kialakított álláspontjáról is nyilatkozik.

A **másodfokú döntést hozó hatósága döntést helybenhagyja, megváltoztatja vagy megsemmisíti**. Jogszabályban meghatározott esetben a **másodfokú döntést hozó hatóság** a mérlegelési jogkörben hozott első fokú döntésben meghatározott kötelezettségnél **súlyosabb kötelezettséget nem állapíthat meg**. A másodfokú döntést **közölni kell** a fellebbezővel és azzal, akivel az első fokú döntést közölték.

## 2.8 A közigazgatási végrehajtás rendeltetése

A **közigazgatási végrehajtás** [Ket. VIII. fejezet] a hatósági eljárás azon szakasza, amelyben az arra feljogosított **hatóság a jogszabályban meghatározott eljárási cselekmények foganatosításával gondoskodik** a végrehajtható döntésben megállapított és **az ügyfél által nem teljesített kötelezettség** ügyfél általi megvalósításának „**kikényszerítéséről**”, vagy a kötelezettség teljesítésével elérni kívánt cél ügyfél helyett történő megvalósításáról.

Az eljárás végrehajtási szakasza lényegét tekintve eltér az elsőfokú eljárástól. **Rendeltetése a végrehajtható döntésben meghatározott cél realizálása.**

A **hatósági eljárás** a végrehajtási szak nélkül is lehet teljes.

A közigazgatási határozattal megállapított pénzfizetési vagy egyéb magatartásra irányuló kötelezettség **hatósági kényszercselekmény** útján történő realizálása **a kötelezett vagyoni jogainak vagy kivételesen személyes szabadságának korlátozásában** nyilvánulhat meg, ez utóbbira kizárólag a **rendőrség** jogosult.

A **közigazgatási végrehajtás domináns területe a vagyoni jogok korlátozása**, mert a végrehajtás vagy eleve az anyagi **jogszabályból eredő pénzfizetési kötelezettség**, vagy az eljárás során **megállapított költség, eljárási bírság**, esetleg a pénzfizetési kötelezettséggé átváltoztatott egyéb cselekmény kikényszerítését szolgálja.

**Főszabály, hogy a teljesítési határidő a végrehajtási szakban már nem hosszabbítható**, erre a határozat jogerőre emelkedésétől a teljesítési határidő lejártáig, vagy legkésőbb a végrehajtás elrendeléséig van lehetőség.

A **végrehajtási szakban** a teljesítési határidő meghosszabbítása helyett pénzfizetési kötelezettség esetén fizetési halasztás, illetve részletfizetés engedélyezésére kerülhet sor. A végrehajtás elrendelésére, illetve az elrendelt végrehajtás keretében a végrehajtási cselekmény foganatosítására megállapított **elévülési időhatáron** belül van lehetőség.

**Az általános elévülési határidő öt év.** Az elévülést azonban bármely végrehajtási cselekmény megszakítja. Ez azt jelenti, hogy az elévülési határidő számítása újból kezdődik. A döntés jogerőre emelkedésétől számított **tíz év elmúlása** olyan abszolút időhatár, **amelyen túl a közigazgatási döntésvégrehajtás útján már nem érvényesíthető**. Ha a határozat elévülés miatt nem hajtható végre, a **behajthatatlan pénztartozást** törölni kell.[Ket. 142. §.]

Ha e törvény a hatóság valamely első fokú döntése ellen önállóan lehetővé teszi a fellebbezést, a végrehajtást megindító hatóságnak a végrehajtási eljárásban hozott döntése ellen is van helye fellebbezésnek.[Ket. 144. §.]

### A végrehajtás elrendelése és foganatosítása

A végrehajtás **elrendelésére** az első fokon eljáró közigazgatási szerv jogosult. Feltétele, hogy a határozat végrehajtható legyen. A **végrehajtás elrendelését** megelőzheti a közigazgatási szerv **kényszerítő eszköz alkalmazása nélküli** fellépése (pl. felhívás a teljesítésre, pénzbírság kiszabása stb.). A végrehajtást általában nem külön határozatban rendelik el, elegendő a szükséges intézkedések megtétele (pl. letiltás a munkabérből).

A jogszabályi előírások **gyors és eredményes érvényesítése megkívánja**, hogy az első fokon eljáró közigazgatási szerv a hivatalból indított eljárásban megállapított kötelezettség határidőre történő teljesítését hivatalból vizsgálja, továbbá a teljesítés érdekében szükséges intézkedéseket a lehető legrövidebb időn belül foganatosítsa. Erre figyelemmel a törvény előírja, hogy ha a teljesítés a hatóság rendelkezésére álló adatokból nem állapítható meg, a határidő lejártát követő nyolc munkanapon belül hatósági ellenőrzést kell tartani.

A végrehajtás **csak akkor rendelhető el**, ha a hatóság megbizonyosodott a teljesítés elmulasztásáról. A végrehajtás **foganatosítására** [Ket. 128. §.] rendszerint az elsőfokú hatóság jogosult.

### A végrehajtás foganatosításának módjai:

- Pénzfizetési kötelezettség végrehajtása
- Meghatározott cselekmény végrehajtása

## 2.9 Felkészülési kérdések

1. Melyik törvény szól a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól?
2. Ismertesse a Ket. nyelvhasználatra vonatkozó rendelkezéseit!
3. Ismertesse a közigazgatási eljárásról szóló törvény hatályait!
4. Mit jelent a hatósági jogalkalmazás?
5. Sorolja fel és jellemezze a hatósági cselekmények főbb típusait!
6. Ismertesse a közigazgatási hatósági ügy fogalmát!
7. Sorolja fel az ügyfél jogait!
8. Ismertesse az ügyfél kötelelességeit!
9. Sorolja fel a közigazgatási ügyben eljáró hatóságokat!
10. Sorolja fel és jellemezze a közigazgatási hatósági eljárás szakaszait!
11. Hogyan indulhat meg az elsőfokú eljárás?
12. Ismertesse az ügyintézési határidőre vonatkozó szabályozásokat!
13. Jellemezze az idézést?
14. Jellemezze az értesítést!
15. Mi az idézés és az értesítés között a különbség?
16. Mit értünk a tényállás tisztázása alatt?
17. Sorolja fel a bizonyítási eszközöket!
18. Ki és mikor élhet igazolási kérelemmel?
19. Milyen döntéseket hozhat a hatóság?
20. Hogyan és kivel kell a döntést közölni?

21. Mit jelent a jogorvoslat? Határozza meg a jogorvoslati jog fogalmát és jellemzőit!
22. Mit tud a fellebbezésről?
23. Kivel kell közölni a másodfokú döntést?
24. Ismertesse a közigazgatási végrehajtás főbb jellemzőit!
25. Lehet-e a hatósági eljárás végrehajtási szak nélkül is teljes? Válaszát indokolja!

#### Felhasznált irodalom

- Jogi lexikon Complex 2009.
- Rendészeti Szakvizsga Bizottság: Közigazgatási és integrált vezetési ismeretek I. kötet
- Rendészeti szakközépiskolák egységes jegyzet I. kötet
- Hatályos jogszabályok [www.njt.hu](http://www.njt.hu); [www.complex.hu](http://www.complex.hu); weboldalokról

MRSZKI segédanyag

<b>1. Közigazgatási alapismeretek .....</b>	<b>2</b>
1.1 A közigazgatás felépítése és működése, helye az állami tevékenységek rendszerében.	
1.2 Az igazgatás és a közigazgatás fogalma	
1.3 A közigazgatás feladata, funkciói	
1.4 A közigazgatás tevékenység fajtái	
1.5. A közigazgatás szervezetrendszere és sajátosságai	
1.6. A központi államigazgatási szervek szervezete és működése	
1.7 A Kormány szerepe, szervezete, működése	
1.8 A minisztérium feladata és szervezete	
1.9 Az államigazgatás területi, helyi szerveinek szervezete és működése	
1.10 Az államigazgatási szervek feladat- és hatáskörére vonatkozó főbb szabályok	
1.11 Az önkormányzatiság lényege	
1.12 Az önkormányzatok szervezetének és működésének főbb szabályai	
1.13 közigazgatás személyzeti rendszere	
1.14 közszolgálat jellemzői	
1.15 A közszolgálati jogviszony	
1.16. Az ügykezelőkre vonatkozó szabályok és rendelkezések	
1.17 Felkészülési kérdések	
<b>2 A közigazgatási hatósági eljárás .....</b>	<b>19</b>
2.1 A Ket. hatályai	
2.2 A hatósági jogalkalmazás fogalma, a hatósági cselekmények fontosabb típusai	
2.3 A hatósági ügy és az ügyfél fogalma	
2.4 Az eljáró hatóságok köre	
2.5 A közigazgatási eljárás szakaszai, azok célja és rendeltetése	
2.6 Az elsőfokú eljárás szabályai	
2.7 A fellebbezésre vonatkozó főbb szabályok	
2.8 A közigazgatási végrehajtás rendeltetése	
2.9 Felkészülési kérdések	
<b>Felhasznált irodalom .....</b>	<b>28</b>
<b>Tartalomjegyzék.....</b>	<b>29</b>